

Filosofie náboženské výchovy

Zuzana Svobodová

Učitelství ve starozákonní době

Prorocká služba

Prorok

- hebr. *nábí* (*náví*) – „potrhle se chovající“ (ve „vytržení ducha“, extatické chování), z arabštiny (arabsky *nabí*): „oznamovat, prohlašovat něčí vůli“
- Áron prorokem Mojžíšovým – tj. Áron mluvil za Mojžíše, oznamoval jeho slova (a Mojžíš slova Boha)
- ř. *profétés* – tlumočník, ten, který mluví za někoho jiného, nikoli „předpovídač“, ale vykladač dosud nesrozumitelného

Prorok

- prorok jako „vidoucí“ (h. *chozé*) – časté sny a vidění, vytržení mysli, ovládnutí jinou silou, považován za toho, který nahlíží do lidských duší
- představa JI 2,28n: vidění i u mládenců, protože bude vylit na všechny Duch Boží.
- u Izraele více než extatické chování u proroků autoritativní řeč pramenící z blízkosti proroka Bohu
- vykladač událostí (neomezen lidskou přítomností)

Prorok

- „vidoucí“ nahrazeno „prorok“ – nejprve u Abrahama, plně u Mojžíše, poté užíváno „vidoucí“ pejorativně
- každý prorok navazujícím na Mojžíše – viz prezentace o Mojžíšovi jako sz-učíteli (FNV_SZ_2)
- chvíle povolání proroka – vědomá, bezprostředně Bohem, jen v 1Kr 19,16.19n člověkem (Elijáš Elíšu – pomazání na proroka, „hodil na něj svůj plášť“ – Elíša ihned porozuměl, sr. 2Kr 2-3 / Nanebevzetí Eliášovo, *„Můj otče! Vozataji Izraele!“*)

„Samuel vyrůstal a Hospodin byl s ním. Nedopustil, aby některé z jeho slov padlo na zem. Celý Izrael od Danu až Beer-šebě poznal, že Samuel má od Hospodina prorocké pověření.

Hospodin se mu dával i nadále vidět v Šílu; Hospodin se totiž v Šílu zjevoval Samuelovi svým slovem.“ (1S 3, 19n)

Iz 6: oddělení Izajáše k proroctví

Jr 1: k Jeremjášovi se stalo slovo Hospodinovo, dotkl se jeho úst, příslib „budu s tebou“, mandlovník – bdění nad prorokem.

Prorok

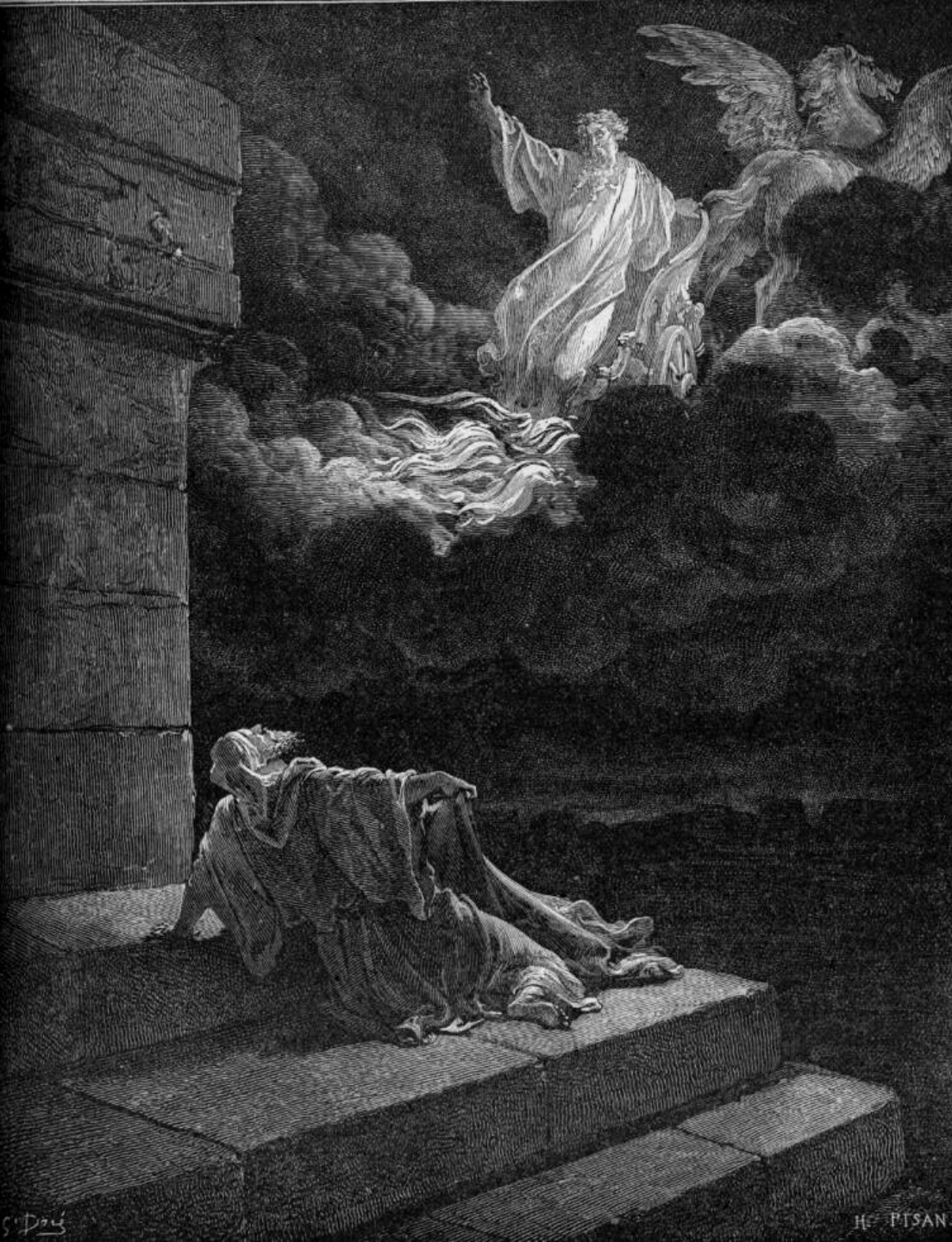
- Znamky pravého proroctví:
 - znamení
 - splnění předpovědi
 - obsah učení (má vést k Zákonu, nikoli od něj): důraz na pokání, věrnost Bohu, později na zachování kultu
- Hlavním úkolem: vysvětlit / soudit minulost (proroci byli prvními historiografy – 1Pa 29,29 – *příběhy proroků*) a zasahovat do přítomnosti poukazem na Boží vůli
- tzv. mesiášská proroctví – přijde vysvoboditel, Boží plán bude naplněn
- od 2. st. př. Kr. v centru nadějí izraelských proroků Mesiáš
- Dt 18,15-19: Bůh vzbudí proroka podobného Mojžíšovi

Prorok

- otázka existence prorockých škol, sborů, které měly své místo – dům: v Rámě 1S 19,18nn (dům / Náiot vykládáno jako dům pro vyučování, studium, kolej)
- seskupení proroků, pěstování společných modliteb (hudební sbor: 1Pa 25,1-3)
- společenství „žáků/synů prorockých“ podobné cechovním spolkům (1Kr 20,35.41; 2Kr 2,3 – proročtí žáci v Bét-elu, také v Jerichu, Elíša v Gilgálu)
- nejen muži – i ženy prorokyně: Áronova sestra Mirjam Ex 15,20, Debora Sd 4,4, Chulda 2Kr 22,14
- dle židovské tradice celkem 48 proroků a 7 prorokyně

О ПРОФЕТЪСЪ НАІАСЪ

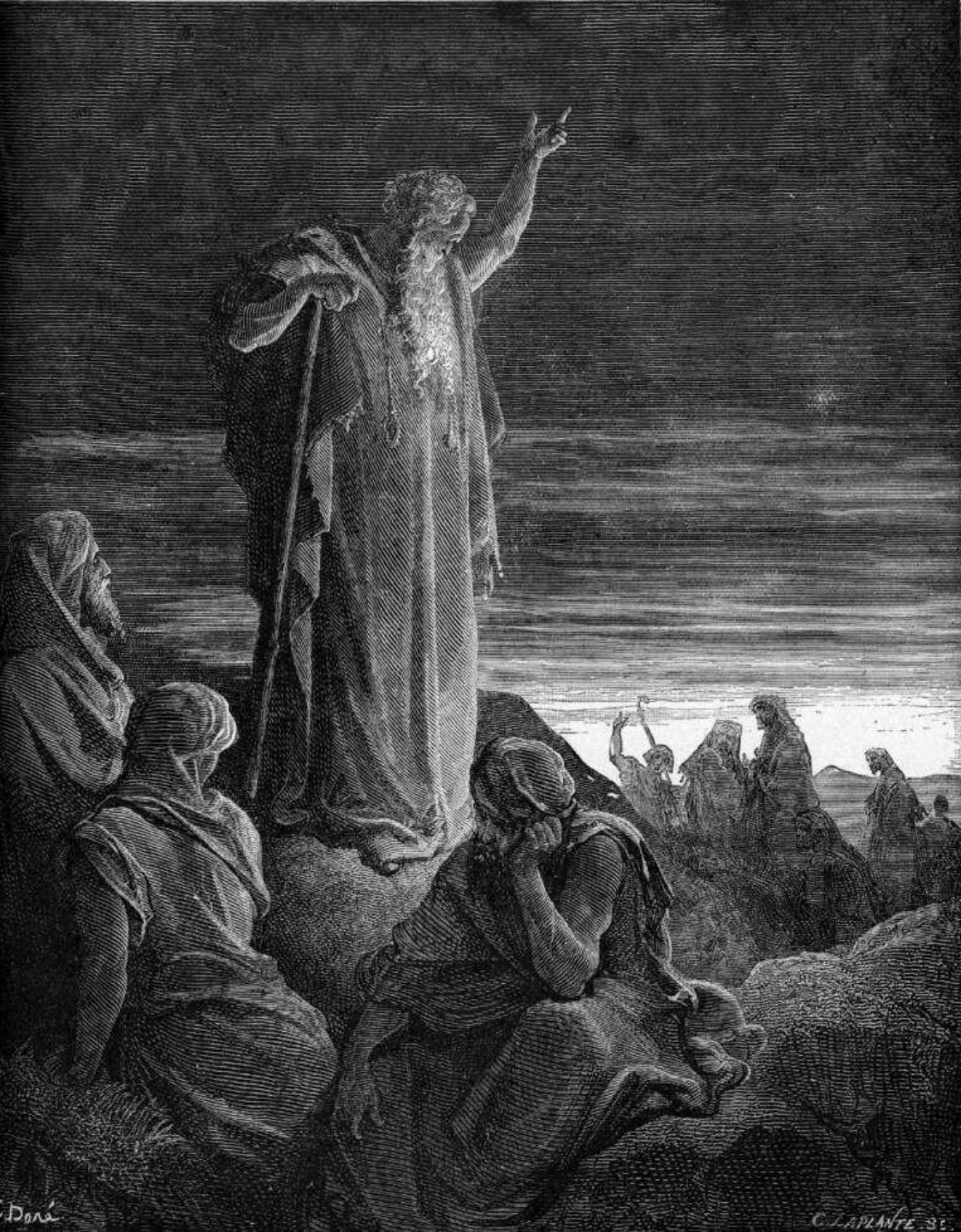
Gustav
Doré,
Prorok Eliáš
(a Eliša) –
nanebevzetí

Gustav
Doré,
Prorokyně
Debora,
Debořina
píseň

Gustav Doré,
Prorok Izajáš

Gustav Doré,
Prorok
Ezechiel

Gustav Doré,
Prorok Ezechiel,
Ez 37: Údolí
suchých kostí

Gustav Doré,
Prorok Ámos

Gustav Doré, Prorok Jonáš v Ninive

Rembrandt, Prorok
Jeremjáš, 1630